

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 18.01.2013
Sayı: 647

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

"Cumartesi Anneleri"nin amacı devletin güvenlik güçleri tarafından gözetiminde kaybedilen evlatlarının, eşlerinin, kardeşlerinin, anne ve babalarının akıbetlerinin açıklanması, sorumluların yargılanması için sürdürdükleri adalet arayışında sorunlarına çözüm bulunması ve taleplerine cevap alabilmeleri amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. Ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serap Tuncel
Ali Rıza Öztürk
Mersin Milletvekili

Hüseyin AYGÜN
CHP Tunceli Milletvekili

Candemir Yılmaz
Tekirdağ m.

Mehmet Taner
Diyarbakır m.

Aliyüç
Hüseyin
İzmir m.

İsmail Örküt
İstanbul m.
Veli Ağababa
Maliye m.

Selma Akuray
İzmir m.

Mehmet Hacı Koplan
Kocaeli m.

M. S. GÖRAN SORAN
Genelkurul m.

6.4.7. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE

Cumartesi Anneleri ile Türkiye ilk kez 27 Mayıs 1995'te tanışmıştır. Hasan Ocak'ın 21 Mart 1995'te gözaltına alınması, 55 gün sonra işkence yapılarak öldürülmesi ve bedeninin Kimsesizler Mezarlığı'nda bulunmasıyla başlayan oturma eylemi yıllar içinde giderek büyümüştür. Hasan Ocak'ın kaybedilmesinin ardından oturma eylemlerine başlayan Cumartesi Anneleri ilk defa Galatasaray Lisesi'nin önünde otuz kadar annenin toplanmasıyla başlamıştır. Arjantin'de cunta yönetiminin kaybettiği çocuklarını bulmak için Plaza Del Mayo meydanında toplanan annelerden esinlenen annelere katılanların sayısı zaman geçtikçe artmıştır.

Cumartesi Anneleri, 27 Mayıs 1995'ten beri her Cumartesi saat 12.00'de kayıp yakınlarının akıbetini sormak için Galatasaray Meydanı'nda toplanmaktadır. Her Cumartesi günü Galatasaray Meydanında oturma eylemleri düzenleyerek, gözaltında kaybolan yakınlarını ve faili meçhul siyasi cinayetlere kurban giden yakınlarının faillerini arayan Cumartesi Anneleri 1995-1999 yıllarında "Kayıplar son bulsun, kayıpların akıbeti açıklansın, kaybedenler bulunsun ve yargılsın" talebiyle Galatasaray lisesi önünde eylemlerine devam ederlerken, 170. haftadan 200. haftaya kadar 30 hafta boyunca polis saldırısına uğrayan anneler saçlarından sürüklenerek polis araçlarına bindirilmesinin yanı sıra toplam 1093 kişi de gözaltına alınmıştır. 10 yıllık aradan sonra 31 Ocak 2009'da Cumartesi oturumları yeniden başladı. Ve kesintisiz olarak devam etmektedir.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Temmuz 2010'da düzenlenen bir toplantıda "anneliğin ideolojisi yoktur" demiş ve Arjantin'de faşist cunta döneminde öldürülen 30 bin kişinin hesabını sormak için mücadele veren Plaza de Mayo Anneleri'ni örnek gösterip "Hükümet binasının bulunduğu 'Plaza de Mayo' yani Mayıs Meydanı'nda bir araya gelen anne ve büyükanneler, beyaz başörtüleriyle sessizce oturma eylemiyle kayıp oğullarını, kardeşlerini ve torunlarını istedi. Gözaltı ve dayaklara rağmen eylemden vazgeçemediler, sayıları giderek arttı ve Arjantin'deki 'kayıp insanlar' gerçeğini bütün dünyaya duyurdular. Cuntacılar bu sayede yargılanmaktan kurtulamadı." Türkiye'de ölenler, öldürülenler, kaybettirilenler, kim vurduya gidenler, faili belli olan "faili meçhuller" toplumun her kesimi tarafından kanıksanmaktadır. Fakat her şeyin bu kadar açık ortada olduğu halde bir sonuç alınamamaktadır. Çünkü böylesine önemli bir konunun üzerine yeterince gidilmemektedir. Aslında kayıpların akıbeti devlet arşivlerinde mevcut ve sorumlular da ortadadır.

Zorla kaybetme suçu TCK'nin insanlığa karşı işlediği suçlar kapsamına alınmalı. Gözaltında kaybetme suçunun faili olan devlet görevlileri üzerindeki cezasızlığa derhal son verilmeli. Başta AIHM'de hak ihlali kararıyla sonuçlanmış davalar olmak üzere, gözaltında kayıplara dair soruşturma dosyaları yeniden açılmalı. Toplu mezarlardan çıkarılmış kemikler

üzerinde Adli Tıp Kurumu tarafından yapılan kimliklendirme çalışması makul süreler içerisinde sonuçlandırılmalıdır. Adli Tıp Kurumu'nun taraflı ve bilimsellikten uzak yapısı, tarafsız, bilimsel ve güvenilir hale getirilmelidir. Toplu mezarlar ve ölüm kuyuları açılması ve incelenmesi sırasında, bugüne kadar uygulanan delillerin karartılmasına yol açan ilkel yöntemler terk edilmeli, BM Minnesota Protokolü çerçevesinde bilimsel esaslara uygun çalışma yapılmalıdır. Başbakan'ın 8 Ekim 2004'te Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nde Türkiye'nin en kısa sürede taraf olacağı taahhüdünü verdiği; ama 8 yıldır hiçbir şey yapmadığı Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kuran Roma Statüsü derhal imzalanmalıdır. Gözaltında kaybetmeyi yasaklayan ve ailelerin kaybedilen yakınları ile ilgili gerçekleri öğrenmesini zorunlu hüküm olarak öngören 'Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme' derhal imzalanmalıdır. Gözaltında kayıp davalarında tanıklık beyanlarının dikkate alınmasını, etkin ve sonuç alıcı bir soruşturma için birinci dereceden delil sayılmasını, tanıkların yasal korunmalarının ve güvencelerinin sağlanması çalışmaları yapılmalıdır.

'Cumartesi Anneleri' adıyla biraraya gelen kayıp yakınları; oğullarının, kızlarının ve yakınlarının en azından bedenlerini bulabilmek, bir mezarına kavuşabilmek için 18 yıldır mücadele vermektedir. Oğullarının izini sürmek uğruna dövülerek ve saçlarından sürüklenerek ve defalarca gözaltına alınarak yazdıkları bu tarih, Türkiye'nin demokrasi sicili olarak kayıtlara düşmektedir. Bu 18 yılda hiçbir kayıp bulunmadığı gibi, çocuklarına kavuşamayan anne ve babalar bir bir hayata veda etmektedir.

Yıllardır seslerini duyurmak için mücadele veren kayıp yakınlarının çığlıkları duyulmamaktadır. Böylesine büyük acıları yüreklerinde taşıyan anneler veya yakınları, her şeye rağmen intikam duyguları ile hareket etmek yerine gözaltında insanları yok edenlerin cezalandırılmalarını ve bir daha böyle bir insanlık dışı girişime cesaret etmemelerini istemektedirler. 1980'de ilk kayıp olan Cemil Kırbayır'ın, kaybedilmesinden bu yana 10 Hükümet, 6 Başbakan, 16 Adalet Bakanının değiştiğini ancak, Cemil Kırbayır'ın halen mezarının olmaması durumun ne kadar vahim olduğunu göstermektedir. Gözaltına alınan, kaçırılan ya da herhangi bir biçimde özgürlüklerinden yoksun bırakılan ve gözaltındayken kaybolan yurttaşların akıbetinin incelenmesi, 'hiç olmazsa kemiklerini verin, onların da bir mezarı olsun' diyen Cumartesi Anneleri'nin haklı taleplerine şimdiye kadar neden cevap verilmediğinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. Ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.